

Lausunto Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän vuoden 2022 talousarvion raamikasvusta

162/00.04.01/2021

Kunnanhallitus 24.05.2021 § 91

Valmistelija: kunnansihteeri

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän yhtymähallitus pyytää jäsenkunnilta 2.6.2021 mennessä lausuntoa vuoden 2022 talousarvion raamikasvusta kuntayhtymän oman toiminnan osalta. Ostetun erikoissairaanhoidon budjetointi tehdään sairaanhoitopiirin kuntakohtaisen ennusteen mukaisesti.

Yleinen kehitys

Kuntayhtymän toiminta-alueen väestöpohja on aleneva ja väestörakenteessa korostuu ikääntyneiden korkea osuus. Alueen sairastavuus maan keskitasoon nähden on korkea. Sairastavuudessa korostuvat mm. mielenterveyden eri ongelmat. Sairastavuus on korkeinta Sonkajärvellä ja Kiuruvedellä. Covid-19 tilanteen aikana alueen työttömyys kasvoi ja myös palvelun kysyntä osittain laski. Oletettavaa on, että palvelujen kysyntä palaa ennalleen ja on voinut syntyä myös ns. patoutunutta palvelutarvetta, joka purkautuu tulevina vuosina. Toimintaympäristön tekijät aiheuttavat jatkuvan palvelujärjestelmän kehittämisen tarpeen, vaikka sairastavuuteen ja palvelutarpeeseen nähden tarvevakioidut kustannukset ovat alle keskitason ja kuntayhtymä on pystynyt tuottamaan palvelut näihin tekijöihin nähden edullisesti.

Osaavan työvoiman saatavuus on vaikeutunut ja laajentunut merkittävästi. Mm. psykiatrien, psykologien, psykoterapeuttien, lähihoitajien ja sairaanhoitajien sekä tukipalveluissa mm. laitoshuoltajien saatavuus on heikentynyt. Kuntayhtymän on työnantajana etsittävä uusia keinoja sekä rekrytointiin että työvoiman kouluttamiseen.

Lainsäädännöstä tulevat muutokset vaikuttavat merkittävästi tulevaan talousarvioon. Muutoksia ovat mm. hoitajamitoitus ja asiakasmaksulain muutokset, joiden yhteisvaikutus on n. 1,2 milj.euroa. Valtio on luvannut korvata kunnille täysimääräisesti ko. kustannukset.

Palvelurakenteessa on muutamia vaikeasti muutettavia tekijöitä, kuten tehostetun palveluasumisen liian korkea peittävyys, lastensuojelun ja psykiatrian palvelujen korkea tarve. Kevyemmän asumisen vaihtoehtoja on parhailaan valmisteltu ja myös osin toteutettu.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntien toimintamenot kasvavat noin 3,4 % vuosittain. Peruspalvelujen hintaindeksin muutoksen arvioidaan olevan 2,5 % vuonna 2022.

Soteuudistuksen toteutuessa on vuoden 2022 suunnitteluun vaikuttavia tekijöitä arvioitava elokuussa 2021. Erityisesti korostuvat kehittämistoimien

kohdentaminen ja priorisointi siten, että ne palvelevat hyvinvointialueen tarpeita. Lisäksi vuoden 2022 aikana on selvitettävä kuntayhtymän jatkotoiminta, kiinteistöjen omistussuhteet ja niiden hallinta sekä kuntayhtymän purkamisen toimenpiteisiin valmistautuminen. Uudistuksen toteutuessa ympäristöpalvelujen toimintamalli on myös käsiteltävä vuoden 2022 aikana jäsenkunnissa. Ympäristöpalvelut eivät siirry hyvinvointialueelle.

Kustannuskehitys

Ostetun erikoissairaanhoidon laskutus tapahtuu kokonaisuudessaan Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kautta. Sairaanhoitopiirin hallituksen hyväksymä jäsenkuntalaskutuksen kasvuraami on 3,8 prosenttia ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän osalta ensimmäiset kuntakohtaiset arviot kustannusten kasvusta ovat raamin mukaisia.

Kuntayhtymän oman toiminnan osalta vuoden 2022 nettokustannusten kehitystä talousarvioon 2021 verrattuna on arvioitu ottaen huomioon vuoden 2020 tilinpäätös, tammi-helmikuun 2021 toteuma ja ennakoitavissa olevat muutokset. Kustannuspaine vuodelle 2022 ennakoidaan koostuvan seuraavista eristä:

1. Henkilöstökustannukset	970 t€
2. Terveyskampus	500 t€
3. Lastensuojelun sijaishuolto	1,5 m€
4. Hoitajamitoitukset	510 t€
5. Asiakasmaksulain muutos	660 t€
6. Muut tekijät yhteensä	1,25 m€
7. Oman toiminnan kustannuspaine	yht. 5,4 m€/4,9 %

Jäsenkuntien taloudellinen tilanne huomioiden on selvää, että kustannusten kasvun hillitsemiseksi on etsittävä keinoja. Kustannuspaineet aiheutuvat kuitenkin pääasiassa tekijöistä, joihin kuntayhtymä ei voi vaikuttaa, joten mahdolliset säästöt on etsittävä muualta. Mikäli kuntayhtymän tehostamistavoitteeksi asetettaisiin 1,0 m€, oman toiminnan kustannuskasvu vuodelle 2022 olisi 4,4 m€/4,0 %. Tästä kasvusta valtio on sitoutunut rahoittamaan hoitajamitoituksen ja asiakasmaksulain muutokset yhteensä 1,2 m€. Kustannuskasvu ilman näitä eräiä olisi 3,2 m€/2,9 %.

Kuntayhtymä pyrkii toiminnan tehostamiseen niin, että vaikutus asiakkaiden ja potilaiden palvelutasoon olisi mahdollisimman vähäinen.

Talousarvion valmistelutilanne käydään yhdessä jäsenkuntien edustajien kanssa läpi kuntakokouksessa 31.5.2021. Talousarvion suunnittelukehitys tuodaan yhtymähallituksen päätettäväksi 15.6.2021 kokoukseen.

Päätösesitys

Kunnanjohtaja:

Sosiaali- ja terveystenonon nousupaine aiheuttaa merkittäviä haasteita Sonkajärven kunnan taloudelle. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kasvuraamia arvioitaessa on kuitenkin huomioitava, että hoitajamitoituksen ja asiakasmaksulain muutoksista aiheutuva kustannusten kasvu perustuu lakimuutoksiin, joihin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä ei voi vaikuttaa. Henkilöstökustannukset nousevat puolestaan TES-korotusten myötä.

SOTE-kustannusten nousun hillitsemiseksi kuntayhtymältä edellytetään omia tehostamistoimia.

Päätös

Kunnanhallitus:

Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen.
